

АНТРОПОЕТОНИМИ У ТВОРЧОСТІ ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА

Глюдзик Ю. В.

*Кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри
англійської філології*

Власні імена в художній літературі виступають текстотвірними елементами, що є одним з аспектів текстуальності. Відтак, вивчення мови літературного тексту неможливе без аналізу власних імен. Доводять це і численні дослідження, присвячені структурній організації ономастичного простору [1], стилістичним функціям поетонімів [2; 3], асоціативним зв'язкам між реалізацією персонажа та позицією автора [4; 5] та ін. Автори XIX-XX століть доволі часто стають об'єктом вивчення в галузі літературної ономастики. Однак, найвідоміші романи XXI століття все ще вимагають ретельного поетонімастичного аналізу. Окрім цього, серед усіх жанрів літератури фентезі є найменш вивченим з точки зору поетонімічних особливостей. Це підтверджує **актуальність** нашого дослідження, яке присвячено вивченню антропоетонімів у творчості одного з провідних фентезистів нашого часу Террі Пратчетта, особливо з переважаючою антропоцентричною парадигмою в сучасному науковому світі.

Метою дослідницької роботи є вивчення антропоетонімів у творчості Террі Пратчетта на прикладі роману “Reaper Man” і виявлення семантичного та стилістичного потенціалу власних назв на позначення людей у обраному матеріалі дослідження.

Роман “Reaper Man” належить до серії книг про Дискосвіт і увесь сюжет обертається довкола основного персонажа – Смерті [6]. Дотримуючись класифікації власних назв на рівні художнього тексту Л.В. Литвин [7], можна стверджувати, що серед антропонімів у романі «Reaper man» переважають імена-актанти, загальна кількість яких - 11. Серед них: дев'ять характеризуючих імен (*Windle Poons*) і дві фонові назви (*Evadne Cake*). Реальні поетоніми представлені

вісьмома справжніми іменами, всі вони є загальними етнонімами (*Bill Door*). І тільки одна власна назва підпадає під категорію вигаданих назв, що виступає авторським неологізмом (*Mustrum Ridcully*). Загальна кількість антропонімів, що представлені в «Reaper Man», становить 1685. Частотність вживання прізвищ - 591 раз; або імен, або прізвищ - 534 рази, у вигляді присвійної власної назви - 58 разів, прізвисько - 178 разів. Основними техніками творення власних назв є однокомпонентна номінація (2), двокомпонентна номінація (12), неонімічна номінація - 2.

Death/Bill Door/Bill – це імена, які Смерть обрав собі, коли його звільнили Аудитори Реальності і надіслали жити поміж смертними у Дискосвіт. *Bill* виступає апокопою від імені *William*, яке, в свою чергу, є чоловічим іменем германського походження та складається з двох елементів: “will” (desire, will) та “helm” (helmet, protection) [8]. The Merriam Webster dictionary подає наступне визначення слову *door*: “usually swinging or sliding barrier by which an entry is closed and opened” [9]. Ми вважаємо цей антропоетонім символічною назвою, оскільки, за сюжетом Смерть захистив дитину від Нової Смерті, який повинен був замінити його ціною власного існування. У той же час, Смерть “виконував функцію” дверей між світом смертних і світом, в який вони повинні були піднятися / спуститися, після того, як їхнє життя в Дискосвіті закінчувалося.

Windle Poons/Poons/Old Windle/Mr. Poons слугують іменами протагоніста твору, чарівника Невидимого Університету, який повинен був померти у свій 130-й день народження, але не зміг перетнути бар'єр між двома світами. Причиною цього слугував той факт, що Смерті не вдалося проконтролювати цей перехід, позаяк він був усунутий від своїх обов'язків, а його заміна ще не «набула чинності». Згідно з Free Dictionary, *windle* - це застаріле слово, яке позначає машину або пристрій для намотування нитки або пряжі; вимірювання для певних товарів, еквівалентні різним кількостям [10]. За Merriam Webster Dictionary, *poon* - це дерево з тихоокеанських островів, чия деревина використовується для виготовлення щогли та лонжерона [9]. *Windle Poons* є прикладом біноміальної номінації, іменем-актантом, що надає додаткові характеристики про персонажа.

Ms. Flitworth/Renata Flitworth – співучасниця Смерті в поваленні Нової Смерті. *Renata* є ім'ям латинського походження, що означає відродження [8]. Це - приклад біноміальної номінації (ім'я+прізвище), реальний загальний антропонім. *The Bursar* іменує бухгалтера Невидимого Університету: “The Bursar was a kindly if nervous soul, and quite enjoyed his job” [6, с. 143]. Bursar походить від англо-латинського *burser* - “treasurer at a college” [10] та виступає характеризуючим іменем-актантом з безонімічною номінацією.

Mustrum Ridcully/Ridcully/the Archchancellor – головний чарівник Невидимого Університету з сумнівною репутацією. Mustrum Ridcully - вигадане ім'я, авторська новація, тоді як титул, Archchancellor, головний канцлер, офіцер у старій німецькій імперії - це алегорія на владу, зосереджену в руках Mustrum Ridcully.

Автор звертається до своїх персонажів, використовуючи повне ім'я, що може бути пов'язане зі статусом персонажів: більшість з них були членами Невидимого Університету. Досить часто персонажі отримують іменування, що мають глибокий зміст. Серед методів, які застосовуються для символічних іменувань переважає біноміальна номінація.

Можна зробити висновок, що Т. Пратчетт був надзвичайно скрупульозним при створенні антропоетонімів для своїх книг. Всі вони символічні, відмінно підходять до своїх персонажів і мають на меті допомогти читачам «поглинути» у атмосферу Дискосвіту.

Література

1. Михайлов В.Н. Роль ономастической лексики в структурно-семантической организации художественного текста / В.Н. Михайлов // Русская ономастика: Сб. науч. тр. – Одесса: ОГУ, 1984. – С. 101-109.
2. Карпенко М.В. Русская антропонимика. Конспект лекций спецкурса / М.В. Карпенко. – Одесса, 1970. – 24 с.
3. Карпенко Ю.А. Специфика имени собственного в художественной литературе / Ю.А. Карпенко // Onomastica. – Варшава, 1986. – Т. XXXI. – С. 6-22.
4. Васильева Н.В. Собственное имя в мире текста / Н.В. Васильева. – М. : Акад. гуманитар. исслед., 2005. – 224 с.

5. Немировская И.В. Некоторые проблемы литературной ономастики / И.В. Немировская // Актуальные вопросы русской ономастики. – Киев, 1988. – С. 112 -113.
6. Pratchett T. Reaper Man (Discworld) / T. Pratchett, 1992. – 347 p.
7. Литвин Л. В. Ономастична система художньої прози (на матеріалі французьких романів ХХІ – ХХ століть) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.05 — Романські мови / Л. В. Литвин. – Київ, 2006. – 17 с.
8. Online Etymology Dictionary [Electronic resource]. – Available from: <http://www.etymonline.com>.
9. Merriam-Webster dictionary [Electronic resource]. – Available from: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/anthroponym>.
10. The Free Dictionary: Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus [Electronic resource]. – Available from: <http://www.thefreedictionary.com>.